

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 619 בס"ד ערש"ק פר בראשית כ"ה תשרי תש"פ

פנינים יקרים

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וכו' (א, א-ב) הנה המאמר הראשון "בראשית" מהותו השרשת האמונה בתוכנו בידיעה החלטית "ברא אלקים" - הקב"ה הוא הבורא ויצר הכל הוא המחיה הוא המהווה הכל והוא מנהיגו של עולם שמים וארץ. אחר שידיעה זו מושרשת בא הפסוק בהמשך: והארץ היתה תוהו ובוהו הכוונה לבלבולים בזמנים שיכולים להביא חלילה לספקות באמונה, בזמנים של הסתר פנים שנראה כאלו חלילה אין מנהיג בעולם. אמנם ורוח אלקים מרחפת ובעזרת ידיעה זו נגיע להתגלות האור כאמור ויאמר אלקים יהי אור.

בראשית ברא אלקים (א, א) כתב רש"י בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין. וראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. וצ"ב אי נפקא מינא מה היה, מאי דהוה הוה, אלא בא ללמדנו שראוי לאדם להשתדל שיהיה עומד במדת הדין ולא יצטרך למדת הרחמים, דהרי כך רצונו של מקום בתחילה. ורק מפני שאין העולם יכול להתקיים הקדים מדת הרחמים שתתאפשר להתחבר למדת הדין.

וירא אלקים את האור כי טוב (א, ד) איתא במדרש כי טוב לגנוזו לצדיקים וכו' משתמשים הצדיקים בכל דור ודור. השי"ת גנו את האור בתוה"ק וע"י אור שבתורה יכולים להסתכל מעולם ועד עולם. (בעש"ט)

ויקרא אלקים - לאור יום ולחשך קרא לילה (א, ה) וכן ויקרא אלקים - ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים (שם ו) המקף המפסיק אחר שם אלקים בא ללמד הגם שהיתה הבדלה לצורך הבריאה כדי להבדיל בין אור לחשך בין קדש לחול וכו' בכ"ז לא רצה הקב"ה לשתף שמו במעשה ההבדלה והפרוד שהוא היפך השלום. (וללוי אמר)

ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן (א, ט) איתא במדרש מתחילת התורה מה כתיב ויאמר אלקים יקוו המים, אני הוא שהתניתי עמו כך התניתי בתחילה שאני קורעו שנאמר וישב הים לפנות בוקר לאיתנו - לתנאו הראשון שהתניתי עמו. תנאי זה מרומז בפסוק ויאמר אלקים יקוו המים. יגיע זמן אשר יצטרכו להיות מקווים ומכונסים למקום אחד ועי"כ תראה היבשה בקריעת ים סוף, וד"ל. (רבי חיים מוולוז'ין)

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם (ב, ד) בהבראם אותיות באברהם. בזכות אברהם נבראו השמים והארץ, וברש"י בהבראם ב-ה' בראם שהעולם הזה נברא באות ה רמז כמו שהא פתוחה למטה כך העולם פתוחה לשבים בתשובה.

וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח וכו' (ב, ה) ברש"י: ומה הטעם לא המטיר לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתן של גשמים וכשבא אדם וידע שהם צורך העולם התפלל עליהן וירדו, ע"כ. הדעת היא כביכול כתרו של הקב"ה וצ"ב האין יעזי האדם לבקש לעצמו מכתר המלכות? אכן מכון שהקב"ה כבר חנן ונתן לנו מכתר זה יכולים לשוב ולבקש על הדעת ולהשיג טובתן של הגשמות להפכן לרוחניות דרך הדעת.

וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה (ב, ז) פרש"י שתי יצירות לעוה"ז ולתחתית המתים כמו שנאמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם (תהלים קטו) שיעשה מהם שמים.

ויקח ה' אלקים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה (ד, טו) רש"י: לקחו בדברים נאים ופתחו ליכנס לגן עדן. להיות בגן עדן לעבדה ולשמרה אינו דבר קל ולכך צריך פיתוי ומכך שהניחו בגן עדן אף שגורשו אח"כ בכ"ז נשארה מנוחת השבת שנשארה הארה מעין עולם הבא מה שהיה קודם החטא. (ע"פ שפת אמת)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א פרשת וישב קהל"ה ה'תקל"א ע"ה א.א.

יפול בשעת נסיון. הסכנה היא לא שמא ח"ו יקרה לו משהו, זה הרי נסיון ולא עונש, והרבש"ע נותן לו את הנסיון כפי כחו והוא נותן לו כוחות שלא יפול, הפחד שלו צריך להיות שלא יאבד את התחושה שהוא תלוי באמא.

זה שעובד על עצמו וחי עם הסיבות, כאשר הוא מגיע לידי נסיון הוא מכיר שהנסיון הוא סיבה מאת השי"ת, והוא לא מפחד שמא יקרה לו משהו מזה שהוא עומד בנסיון, הרי אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו והוא נותן לו את הנסיונות רק לפי כוחותיו, והוא רוצה שלא יפחד מהנסיון. כשהקב"ה מביא אותו לידי נסיון אין רצונו לייסר אותו ולא להרוג אותו, הוא הביא אותו לידי נסיון בכדי שלא ישכח שהוא נמצא בסכנה הגדולה ביותר, ובפחד הכי חזק, שלא יתנתק מה"כגמול עלי אמו". והוא רוצה שיהיה לו פחד מהסכנה שלא יאבד את התחושה שהוא חי עם מלך מלכי המלכים הרבש"ע כתינוק בחיק אמו.

וזה שרוצה לעבור את הנסיון כראוי, ובשעת נסיון הוא חי בפחד הזה או מתגלים לפניו האורות של שבעת ימי בראשית. כי מה שכתוב שהקב"ה הצפין את האור לצדיקים "לעתיד לבוא", אין הכוונה לעולם האמת לאחר מאה ועשרים, האורות הללו נצפנו עבור מי שזוכה לעבור את המעבר הזה בעודנו חי.

ועל כן, בכדי להגיע אל התכלית, שומה על כל אחד ואחד לעבוד עם עצמו שתמיד יחיה בדרכים הללו של הסכנה. ועליו ללמוד מן

ובכדי לבוא לבחינה זו עלינו ללמוד מיעקב אבינו שעבר הרבה יסורים עד שהגיע לשלימות, לבחינת תפארת. בכח מה הוא הגיע לשלימות הזו? בגלל שלא נשבר מכל מציאות הנסיונות שלו, הוא נשאר רק בפחד, ובכח הפחד הוא נאחז בקדושה כגמול עלי אמו. הסכנה הגדולה ביותר שהיה שרוי בה לא הביאה אותו לידי יאוש, להיפך, הוא נוכח לראות שיש מציאות שמחיה אותו, והוא נאחז בה עד שהגיע לשוב, דהיינו לשלימות של בחינת תפארת. וממנו אנו כולנו יכולים ללמוד. ניסיונות ויסורים מוכרחים כולם לעבור, לא יכול להיות אחרת. אולם אם בשעת נסיון יעמוד בפחד, ולא פחד מהנסיון ומהאסון ש(כביכול) מתרגש ובא עליו, רק פחד שבנסיון הזה לא יאבד את הבחינה של "כגמול עלי אמו" ו"בהמות הייתי עמך", יגיע כל אחד לשלימות שלו, לבחינת תפארת. ואז כבר לא נריב אחד עם השני, ולא תהיה שנאת אחים.

ויש לנו ממי ללמוד איך לעמוד בנסיונות, אחרי כ"כ הרבה דורות אנו רואים שכל אלו שהלכו באמונה פשוטה נשאר זכרם לעד, ובכל פרשה בתורה מדובר מהצדיקים הללו מה שעבר על כל אחד מהם בימי חייו. ומוזה אנו יכולים ללמוד שכל אחד צריך לעבור ואף אחד לא יכול להתחמק מהנסיונות שלו, רק צריך לבקש מהרבש"ע "אל תביאני לידי נסיון" שלא יכשל בנסיון. וכאשר הרבש"ע מביא אותו לידי נסיון הוא צריך להלביש את עצמו בפחד מן הסכנה בה הוא שרוי שלא

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

היצר הרע וללכת בדרכים שלו - כי ממנו נקח לעבוד את השם. כי היצה"ר יודע שסופו יהיה רע, והא יודע שבסופו של דבר "כל הרשעה כולה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ", ועם כל זה הוא לא נשבר. הוא רוצה להספיק לתפוס את הרגע הזה, את המשהו הזה, ותמיד הוא רודף אחר השונא שלו - עם ישראל - ללכוד אותו, באמצעות הנסיונות הוא מנסה לתפוש את האדם בנשימה זו ולאבדו.

הרבש"ע מביא את האדם לידי נסיון במטרה שלא יפחד מהנסיון, והוא מראה לו: אל תשכח ממני, אל תאבד את ההכרה, אני שולח לך כל מיני סיבות שונות בכדי שתשים לב שאתה חי עמי כמו בן עם אמו. ועל כן בשעת הנסיון הוא נותן לו סיפוק וחיות, שלא יהיה לו קשה ויוכל להחזיק מעמד. אולם הקליפה מפתה אותו שע"י שיפגום יהיה לו סיפוק ותענוג, ואת אותו תענוג וחיות שהרבש"ע נתן לו עבורו - בכדי שיעמוד בנסיון - היא רוצה שישתמש בו עבודה, בכדי להאריך את הגלות ולעכב את הגאולה. והיא מפתה אותו לגנוב רק באותו רגע, ומתארת לו שרק היום יחטא ומחר כבר לא. היום תעשה כל דבר אסור ומחר לא. ובינתיים היא הצליחה ללכוד אותו, והיא מתקיימת הלאה. כך היא מרוויחה עוד רגע. ובמקום שהאדם ינצל את הסיפוק והחיות למטרה שניתנה לו - להתגבר, ולא לשמוע

לקליפה, ולהשאר בצד של הקדושה - הוא נשבר.

אולם על האדם ללמוד מהיצר הרע את דרכי העבודה, ולעבוד להגיע לדרגה של הצדיקים האמיתיים - כדוגמת רבי עקיבא - שלמדו את המלחמה הזו מהקליפה. כל ימיו של רבי עקיבא היה משתוקק "מתי יבוא לידי ואקיימנו", מתי אגיע למדריגה של הקליפה שלא אפחד ואלחם עם עצמי כל הזמן. וכמו שהיא יודעת את סופה שיהיה לה שלימות של כליון ומחמת זה היא לא מרפה בכל רגע ורגע, גם רבי עקיבא תיאר לעצמו בכל נשימה את סופו, וכל ימיו חי את ה"מסרקות של ברזל", ובקש מהשי"ת שיביא אותו לכזה סוף שהוא יהיה סמל לכל עם ישראל. ומעת שהיה רועה צאן ולמד מן המים שכל טיפה ריככה ונקבה את לב האבן, הוא עבד על עצמו שכל יום ויום ובכל רגע ורגע - טיפה אחר טיפה - היה מצטער מתי יבא לידי שהטיפות יבקיעו את לב האבן, ואבוא ל"ולבי חלל בקרבי" ו"אין מתום בבשרי מפני זעמך ואין שלום בעצמי מפני חטאתי", וכאשר יבוא לנסיון הגדול של מסרקות של ברזל לא יגרום החטא, והוא יבוא לשלימות כמו שלקליפה יש שלימות של כליון. לבחינה הזו של שלימות הנפש הגיע רבי עקיבא, וקיים בעצמו "וכל הרשעה כולה כעשן תכלה" ע"י שהעביר מעצמו את ממשלת הזדון של הקליפה.

המשך יבוא אי"ה

המשך פנינים יקרים

האשה אשר נתתה עמדי (ג, יב) כתב רש"י כאן כפר בטובה שנתן לו הקב"ה אשה להיות לו לעזר כנגדו. ובאמת אנו בשמחה גדולה מלויים את החתן והכלה לשמחת כלולתם ויש בה ענין הכרת הטוב.

(אדמו"ר מגור שליט"א)

להט החרב המתהפכת (ג, כד) לפעמים להט החרב מתהפכת ובמקום לשמור את דרך עין החיים שלא יכנסו הם דוחפים את תפילות בני ישראל שיתקבלו ברצון. (בית ישראל)

ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה' והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן. וישע ה' אל הבל ואל מנחתו (ד, ג-ד) מהו החלוק בין קרבנות קין לשל הבל. בדרך משל יש אנשים החושבים שאחרי שהכינו עצמם להתפלל לפום שיעורא דידהו יחשבו שכבר ראויים שהתפלה תתקבל, ואז אינה מתקבלת. ויש תמיד רוצים להתפלל אולם כשמגיע עת התפלה רואים הם שעדיין אינם מוכנים אלא שנדחפו גם להתפלל עם הצבור או עם הגעת זמן התפלה שלא יאחרנה תפלה זו חביבה מאד ומתקבלת. לעניננו קין סבר שראוי הוא שקרבנו יתקבל ולכך לא נתקבל ואילו הבל היה סבור שאינו ראוי אלא שהביא גם הוא מחמת הדוחק ואז התקבל.

ולשת גם הוא יולד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם ה' (ד, כו) פירש בתרגום שהפסיקו להתפלל בשם ה' והתחילו לטעות אחר עבודה זרה. ההסבר לזה שאם מפסיקים להתפלל להקב"ה ממילא באים לעבודה זרה כי מי שאינו נשען על ה' הרי הוא מחפש משען אחר כמאמר הבעש"ט על הפסוק וסרתם ועבדתם שאם רק וסרתם מגיעים לעבדתם...

זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלקים אדם בדמות אלקים עשה אותו (ה, א) מוזכר דמות אלקים רמז לכל התורה, כאשר האדם לומד תורה הרי הוא מתחבר בכך לשכל התורה ואז שפיר נאמר עליו בדמות אלקים עשה אותו. (וכן איתא בזה"ק התורה כולה שמותיו של הקב"ה. וממילא על ידי למוד התורה דבק האדם בקוב"ה).

וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום (ו, ה) רק רע כל היום סופי תיבות "עמלק" שזוהי מהותו של עמלק והוא אשר במהותו הביא לידי כך שיבא המבול להשחית כל בשר. מכאן מדה טובה מרובה על אחת כמה וכמה כאשר מתחזק האדם בטוב ומגיע לבחינת טוב כל היום הרי הוא משפיע שפע טוב על כל העולם.

ונח מצא חן בעיני ה' (ו, ו) הלשון מצא מלמדנו שנה יגע הרבה עד שמצא חן ועל ידי זה נהיה מ"נח" "חן". והנה אילו היה לדור המבול רחמנות איש על רעהו אזי מדה כנגד מדה היה מתעורר רחמנות ה' עליהם אמנם כיון שמלאה הארץ חמס מפניהם ולא היה בהם רחמנות נחתם גזר דינם. לזאת אמרו חז"ל (סנהדרין קח) אף על נח נחתם גזר דין אלא שמצא חן בעיני ה' שיגע ומצא חן ע"י שהיתה לו מדת העין טובה והכיר שהשי"ת מלא רחמים וניצל.

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו (ו, ט) אלה תולדות נח בשביל תולדותיו של נח שלא היה צדיק במדת האהבה ויראה כראוי כי תמים בעובדין טבין כדי שממנו יראו וכן יעשו אך יתכן לומר שכלפי בניו ובני ביתו השפיע אבל אולי כלפי דורו לא נהג כן. (מהרי"ד מבעלזא)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

